

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT
Rruga: Naim Frashëri, Nr 37, Tiranë, ALBANIA

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS
KIMI 2013**

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të kimisë është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t’u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së Kimisë për t’u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASH-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës së Kimisë në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtjen shkencore të lëndës së kimisë sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të kimisë është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t’u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë mësuesve të lëndës së Kimisë në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASH që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

- *Së dyti*, si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësime-dhënë, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësime-dhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë.
- Rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të kimisë është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së Kimisë që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke patur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit, si dhe në standardet e mësuesit të lëndës së Kimisë. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij, si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Fusha: Dokumentet zyrtare

Rezultati	Literatura
Mësuesi do të jetë i aftë:	
<ul style="list-style-type: none"> • të zbatojë dispozitat normative për arsimin parauniversitar; • të demonstrojë të drejtat e nxënësve dhe të drejtat e detyrat e mësuesit; • të jetë pjesëmarrës aktiv në organet kolegjiale në shkollë; • të realizojë në rrugë krijuese programin mësimor dhe orët e lira në shkollë; • të zbatojë etikën profesionale të mësuesit; • të demonstrojë përgatitje të lartë profesionale në aspektin shkencor e metodologjik; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë. • Dispozitat Normative për Arsimin Parauniversitar (DN). • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH “Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor” • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH “Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore” • Udhëzim Nr. 16, dt. 24.07.2012 për vitin shkollor 2012-2013 në Sistemin Arsimor Parauniversitar. • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar”. • Udhëzimi i Altertekstit 2010-2011 dhe Paketa informuese “Altertekst 2012” • Rregullore për procesin e maturës shtetërore 2013 në Republikën e Shqipërisë, dt. 07.01.2013 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësit në gjimnaz • “Kualifikimi i mësuesve” – Teste 2008, 2009, 2010”, IKT

Fusha : Programet lëndore**Rezultati****Mësuesi do të jetë i aftë:**

- të zbërthejë kërkesat e dokumentacionit lëndor sipas niveleve (arsim i detyruar, arsim i mesëm);
- të interpretojë sensin vertikal dhe horizontal të koncepteve dhe aftësive bazë në kurrikulën e kimisë 7-12;
- të specifikojë lidhjen ndërdisiplinore të kimisë me disiplina të tjera të fushës dhe fushave të tjera të nxënies.

Literatura

- Programe lëndore të Kimisë:
 - shkolla 9-vjeçare (klasa 7,8,9)
 - shkolla e mesme e profilizuar (klasa 12)
 - gjimnaz (programet e kurrikulës bërthamë dhe te kurrikulës me zgjedhje)
- Standardet e nxënies së nxënësve në gjimnaz (Standardet e shkencave natyrore, fq, 99-118) 2008, IKT
- Kurrikula dhe shkolla “ Kimi dhe Biologji” Nr 1, 2,3,4,5,6,7,8,9,10 , botim ISP dhe ISK, (artikujt për lëndën e Kimisë)
- Për zhvillimin profesional. Module për mësuesit e kimisë dhe biologjisë 2003, 2004 , botime të ISP,(modulet për lëndën Kimi)
- Udhëzuesit kurrikular:
 - Arsimi 9 –vjeçar “Shkencat dhe Teknologjia” Tiranë, 2006 (ISK)
 - Arsimi i mesëm : “Udhëzues Kurrikular Për shkencat e natyrës “(pjesa e kimisë) Tiranë, 2010 IZHA

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie**Rezultati****Mësuesi do të jetë i aftë:**

- të japë tiparet kryesore të një mësimdhënie të suksesshme:
 - aplikojë taksonominë e Blumit për ndërtimin e objektivave;
 - identifikojë metodat më të rëndësishme të mësimdhënies;
 - njohë metodat më të mira dhe më bashkëkohore të vlerësimit të nxënësve;
 - evidentojë nevojat e aplikimit të metodave bashkëkohore.

Literatura

- Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin.
- Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave të orës së mësimi, përgatitjen e ditari të mësuesit, organizimin e orës së mësimi.

<ul style="list-style-type: none"> • të zbatojë modelet moderne të mësimdhënies: <ul style="list-style-type: none"> - lidhë parimet e të nxënit aktiv dhe të të menduarit kritik; - aplikojë metodat e mësimdhënies nëpërmjet shprehive të të menduarit kritik; - strukturojë modele të përshtatshme mësimdhënie për kushtet e klasës. 	
Fusha: Aspekte të etikës dhe komunikimit	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • të sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar publik dhe privat, i datës 12.11.2012. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.
Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	
Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë:	Literatura
<ul style="list-style-type: none"> • të njohë rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • të zbatojë rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.

Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës

Rezultati

Mësuesi do të jetë i aftë:

- të demonstrojë nivel të lartë shkencor në zbërthimin e koncepteve të programeve lëndore të kimisë;
- të zgjidhë me saktësi ushtrimet dhe problemat brenda programeve lëndore të kimisë;
- të përdorë me efikasitet substancat dhe pajisjet në laboratorin e kimisë.

Literatura

- Tekstet mësimore në përdorim të kimisë për arsimin 9-vjeçar dhe atë të mesëm të miratuara nga MASH.